

Babesik gabeko umeen zaintza Nafarroan

Roldán Jimeno Aranguren

Aurkibidea

I. SARRERA. II. 2005. URTERA BITARTEKO BALANTZEA. III. BABESIK GABEKO UMEEN ZAINZTA HAURRENTZAKO ETA NERABEENTZAKO SUSTAPENARI, LAGUNTZARI ETA BABESARI BURUZKO FORU LEGEAREN ONDOREN (ABENDUAREN 5EKO 15/2005 FORU LEGEA). 1. Administrazio-tutoretza. 2. Laguntzazko zaintza. 3. Harrera. IV. BEREHALAKO ERRONKAK: FAMILIA-HARRERA ESPEZIALIZATUA. V. BIBLIOGRAFIA.

I. SARRERA

Babesgabezia kontzeptua honela definitzen da Kode Zibilaren 172.1.2. artikuluan:

«Babesgabezia-egoeratzat har daitezke egitez gertatzen direnak, adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez betetzeagatik edo eginbehar horien egikaritza ezinezko nahiz desegoki izateagatik, adingabeei ez zaienean ematen nahitaezko duten laguntza moral edo materiala».

Nafarroako Foru Erkidegoan araututa dago babesgabetasun-egoeran dauden adingabeen babesua. Egoera horiek gertatzen dira adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez betetzeagatik edo eginbehar horien egikaritza ezinezko nahiz desegoki izateagatik, adingabeei ez zaienean ematen nahitaezko duten laguntza moral edo materiala. Hori horrela, «babesgabetasun» kontzeptu juridikoaren baitan sartzen dira adingabe batek bizi ditzakeen babesgabetasun-egoera guztiak, aldi baterakoak zein behin betikoak, adingabearen gaineko guraso-agintea, tutoretza edo zaintza-eskubidea dutenek adingabea materialki edo moralki zaindu gabe utzi izanagatik. Egoera horiek kalte larriak eragiten dituzte adingabearen ongizate arruntean eta nortasunaren garapen osoan, eta administrazioaren laguntzazko esku-hartzea eskatzen dute.

Nafarroak bezala, Aragoik eta Kataluniak ere badute araudi espezifikoar arlo horretan. Euskal Autonomia Erkidegoak eta beste erkidego batzuek, berriz,

ez. Adingabeen babesaren esparruan autonomia-erkidegoei zer eskumen dagozkien zehazteko orduan, argitu beharreko lehenengo kontua da Konstituzioaren oinarritzko testuaren zer eskumen-titulutan adskribatuko den horri buruzko legegintza-eginkizunen esleipena. Izan ere, Konstituzioaren 148. eta 149. artikuluetan aurreikusitako eskumen-esleipenean ez da berariaz aipatzen adingabeen babesaren eta tutoretza-erakundeen gaia. Hori horrela, garrantzi berezia hartzen dute adingabeen babesaren esparruko foru-legedi aragoiarrak, kataluniarrak eta, guri dagokigunez, nafarrak. Familiari buruzko Nafarroako Foru Zuzenbide Zibila, Foru Berrian jasotakoak (I. Liburuaren V. Titulua), aztertzen ari garen esparruko bi erakunde juridiko berezi arautzen ditu, adopzioa eta umeordetzea hain zuzen ere, Konpilazioaren 73. eta 74. Legeetan jasotzen direnak. Araudi horretatik luzatu behar da baita ere, gaien arteko hurbiltasunagatik edo loturagatik, adingabeak babesteko erakundeei buruzko araudia, zehazki administrazio-tutoretzari, zaintzari eta harrerari buruzkoa.

Gogorazi nahi dugu zaintza honako hau dela: egoitza-zentro bateko zuzendariari edo familia bati ezarritako betebeharrak juridikoa, adingabea jagon, berarekin izan, eta horri mantenua, hezkuntza eta oso-osoko heziketa emateko (Kode Zibilaren 172. art.). Beste alde batetik, harrera babes-neurriaren xedea da adingabeei jatorrizkoa ez den beste familia alternatibo edo osagarri bat ematea, jatorrizko familia horrek ezin baditu seme-alaben heziketari dagozkion eginkizunak bete. Helburua da pertsona edo familia-nukleo bati ematea adingabearen zaintzaren gaineko ardura, hura aldi baterako zaintzeko, elikatze eta hezteko betebeharrak ezartzen zaielarik, eta neurria administratiboa edo judiziala izan daiteke. Harrera administratiboa gurasoen adostasunez gauzatzen da, adingabeen babesaren esparruan eskumenak dituen erakunde publikoaren ardurapean (Nafarroan, Gizarte Ongizatearen Institutua); eta harrera judiziala, berriz, gurasoek harrera gauzatzeko baimenik ematen ez dutenean gauzatzen da. Edonola ere, adingabearen intereserako, aldi baterako harrera ados daiteke gurasoek baimenik ematen ez duten bitartean, eta egoera horrek ebazpen judiziala eman arte irauten du. Azkenik, tutoretza arrunta eta automatikoa edo administratiboa berezi behar dira. Lehena organo judizialak pertsonaren eta ondasunen gainean, edo pertsonaren gainean edo adingabeen edo ezgaituen ondasunen gainean soilik, agindutako babes- edo zaintza-sistema bat da. Automatikoa edo administratiboa, aldiz, babesgabetasun-egoeran dauden adingabeen gaineko babes- eta zaintza-neurria da; hau da, adingaberen bat babesgabetasun-egoeran dagoenean administrazio publikoak gauzatzen duena.

Nafarroaz, Aragoiz eta Kataluniaz kanpo, babesgabetasun-egoeran dauden adingabeen babesari buruzko legedi zibil bakara Kode Zibilean jasotakoa da, azaroaren 11ko 21/1987 Legeak, Kode Zibilaren eta Judiziamendu Zibilarri buruzko Legearen zenbait artikulua, adingabekoen adopzioari eta beste babes

mota batzuei buruzkoak, aldarazi dituenak¹, emandako araudiarekin bat, eta, funtsean, urtarrilaren 15eko 1/1996 Legeak, Adingabekoen Babes Juridikoari buruzkoak², emandako araudiarekin bat. Azken horrek honako hau xedatzen du haren 17. artikuluan:

«Adingabearen garapen pertsonalari edo sozialari kalte egiten dioten edozein eratako arrisku-egoeretan, betiere legearen bidez tutoretza hartzea eskatzen ez badute, agintari publikoen jarduerak adingabearen eskubideak bermatu behar-ko ditu beti, eta adingabearen egoera pertsonalean eta sozialean eragiten duten arrisku eta zailtasun sozialeko faktoreak murriztera eta adingabearen eta haren familiaren babes-faktoreak sustatzera bideratuko da.

Behin arrisku-egoera hautemandakoan, adingabeen babesaren alorreko eskumenak dituen erakunde publikoak egoera hori arintzeko gauzatu beharreko jarduerak abiaraziko ditu, eta adingabeak familian duen bilakaeraren jarraipena egingo du».

Egoeren larritasuna dela-eta adingabea familiarengandik bereiztea komeni denean, babesgabetasun-egoera sortzen da, adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez betetzeagatik edo eginbehar horien egikaritza ezinezko nahiz desegoki izateagatik adingabeei ez zaienean ematen nahitaezko duten laguntza moral edo materiala. Babesgabetasun-egoera baten aurrean, erakunde publiko eskumendunak bere gain hartuko du adingabearen tutoretza. Alabaina, 1/1996 Legeak berak xedatzen du behar horiei familia-ingurune batean eman behar zaiela erantzuna, eta erakunde publikoak ahaleginak egin behar dituela «haurra ahalik eta denbora gutxien egon dadin egoitzetan», oso garrantzitsua baita familia-bizitzaren esperientzia izatea (21. art.).

Kontuan hartu behar da, halaber, Kode Zibilaren 172. 1. artikulua, honako hau dioena:

«Kasuan kasuko lurraldean adingabeen babesaz arduratzen den herri-erakundeak antzematen duenean adingabea babesgabezia-egoeran izan daitekeela, erakunde horrek lege-aginduz adingabearen gaineko tutoretza du, eta beharrezkoak diren babes-neurriak hartu behar ditu adingabe hori zaintzeko. [...]

Babesgabezia-egoeratzat har daitezke egitez gertatzen direnak, adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez-betetzeagatik edo eginbehar horien egikaritza ezinezko nahiz desegoki izateagatik, adingabeei ez zaienean ematen nahitaezko duten laguntza moral edo materiala».

Autonomia-erkidego guztiei, beren eskumen betearazleak gauzatzean, adingabeak babesteko legedi administratiboa sortzeko ahalmena onartu behar

¹ 1987ko azaroaren 17ko *Estatuko Aldizkari Ofiziala*, 275. zk.

² 1996ko urtarrilaren 17ko *Estatuko Aldizkari Ofiziala*, 15. zk.

zaie. Izan ere, adingabeen legezko tutoretzari, laguntza-zaintzari eta harrerari buruzko ahalmen legegile administratiboak autonomia-erkidegoei dagozkien beren autonomia-estatutuetan beren gain hartutako eskumenekin bat, Konstituzioaren 148.1.20. artikuluan jasotako «laguntza sozialeko» eskumen-titulua- ren babesean, Nafarroako Foru Erkidegoan (Nafarroako Foru Hobekuntzaren 44.23. art.) eta Euskal Autonomia Erkidegoan (Autonomia Estatutuaren 10.14. art.) gertatzen den eran.

Gai horri buruzko erkidegoko legedia autonomia-erkidego bakoitzak adingabeen babesaren eta/edo gizarte-laguntzaren erakundeen alorrean dituen eskumenak erabiliz sortu da, 21/1987 Lege estataletik aurrera. Alabaina, ez da berdin gertatzen Nafarroako Foru Zuzenbidearekin, adopzioari, familia-harrerari eta adingabeak zaintzeari buruzko martxoaren 25eko 90/1986 Foru Dekretuak araututakoarekin.

Espainiako zein erkidegoko legedian, adingabeen babesgabetasunari buruzko doktrina ugari dago, besteak beste, honako hauen lanari esker: María Teresa Alonso Pérez (1997), Beatriz Alonso Sánchez (1996), Concepción Barjau Capdevilla (1996), Pilar Benavente Moreda (2009, 2011), Lourdes Blanco Pérez-Rubio (2003), Vicente Cabedo Mallol (2008), Núria Camps Miravet (2007), Neus Caparrós Civera eta Iván Jiménez-Aybar (2001), Helena Díez García (2003), José Luis Escudero Lucas (1997), Santiago Espiau Espiau eta Antoni Vaquer Aloy (1999), María del Carmen García Garnica (2008), Julio Ignacio Iglesias Redondo (1997), María Linacero de la Fuente (2001), Aurora López Azcona (2013), Julieta Moreno Torres-Sánchez (2005), José Ocón Domingo (2003), Adoración Padial Albás (2007), Francisco Rivero Hernández (2000), Mercedes Serrano Masip (2007), Bartolomé Vargas Cabrera (1994) eta Teresa Vicente Giménez eta Manuel Hernández Pedreño (2007). Azterlan horietako batzuek lantzen dute Nafarroako araudia ere, baina ez dago gure lurraldeari buruzko azterlan monografikorik, Juan Luis Beltrán Aguirre (1987) eta María Teresa Alonso Pérez (1991) egileek zuzenbide positiboari buruz egindako artikulua zaharkitu samarrez eta Agustín Oyaga Zalbak (2006) argitaratutako *Adingabearen babes juridikoari buruzko laguntza-gida* lanaz kanpo.

II. 2005. URTERA BITARTEKO BALANTZEA

Nafarroako Foru Erkidegoan, Nafarroako Foru Eraentza Berrezarri eta Hobetzeari buruzko Lege Organikoan xedatutakoari jarraikiz, erkidegoak gizarte-laguntzaren eta foru-zuzenbide zibilaren alorretan esleituta dituen eskumen eskusiboen ondorioz bereziki, lege-izaera edukiko zuen arau espezifiko bat onartzeko beharra ikusi zen laster, baina berehalako irtenbidea maila baxuagoko arau bat onartzea izan zen, hain zuzen ere 90/1986 Foru Dekretua, martxoaren

25ekoa, adopzioari, familia-harrerari eta adingabeak zaintzeari buruzkoa. Dekretu horrek arautu zuen, beste alderdi batzuen artean, harrera-pertsonak edo -familiaak jaso beharreko diru-laguntzaren zenbatekoa (aurreadopzioa finkatzen den unean bukatzen da diru-laguntza) (17.2. art.).

Edonola ere, adingabearen tutoretzari eta babesari buruzko araudi horrek ezarritako esparru juridikoaren baitan gauzatu dira Nafarroako erkidego-administrazioaren jardura posible guztiak, gizarte-zerbitzuen sistema publikoaren baitan babesik gabe, laguntzarik gabe edo abandonu-egoeran dauden adingabeei laguntza eta babes egokiak emateko xedea izan dutenak. Hamarkada bat beranduago, arau hori osatu zuen urtarrilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoak, Adingabekoen Babes Juridikoari buruzkoak, Kode Zibila eta Judiziamendu Zibilari buruzko Legea zati batez aldarazi dituenak. Azken testu horri esker, ez zen hain premiazkoa izan Nafarroan gai horri buruzko legedi bat sortzea.

Martxoaren 25eko 90/1986 Foru Dekretuari jarraikiz, Nafarroako Gizarte Ongizatearen Institutuaren esku utzi ziren adingabeen babesaren eta erreformaren alorreko eginkizunak. Bere eskumenetako batzuk ziren –eta dira oraindik– haurren egoera hobetzeko xedea duten neurriak abiaraztea, familiarik gabeko adingabeentzako zentro egokiez arduratzea eta delituak egiten dituzten adingabeei dagokienez adingabeen epaitegiak ezarritako zehapen-neurriak betearaztea. Nafarroako administrazioak eginkizun hori bete ahal izateko, honako hauek gauzatzeko ahalmena eman zitzaion institutuari: gurasoei guraso-agintea etetea aldi baterako edo behin betiko; adingabeen zaintza eta jagoletza bere gain hartzea; familia zabalean edo besteren familietan harrerak arautzea, eta abandonatutako edo ezgaitutako adingabeen eta familiarik ez duten adingabeen tutoretza bere gain hartzea.

Zehazki, Haur eta Gazteriarentzako Atalak gauzatzen zituen eginkizun horiek, jarraian azaltzen den esku hartzeko prozedurari jarraikiz. Atal horrek jasotzen zituen esku-hartzearen xede izango ziren adingabeak zer egoeratan zeuden azaltzen zuten txostenak, honakoen bidez: Oinarrizko Gizarte Zerbitzuak, osasun-etxeak, ikastetxeak, foru-polizia, adingabeen fiskala, familia-auzitegia, adingabeen senideak eta adingabeak prekariedade- edo abandonu-egoeran bizi zirela jakinda horren berri eman nahi zuen edozein pertsona. Atalean lan egiten zuten langile-taldek familiaren eta adingabearen edo adingabeen egoera aztertzen zuten, eta, haien beharren arabera, haiei egokitutako lan-plan bat prestatzen zuten, betiere kontuan hartuta zer bitarteko zeuden erabilgarri.

Bi milako hamarkadaren hasieran, honako baliabide eta laguntza hauek soilik zeuden erabilgarri: familiarentzako aholkularitza eta laguntza, beren seme-alabak ahalik eta hobekien hezi ahal izateko; bikote-terapiara deribatzea; jangela-bekak; ikasleentzako laguntza eta aisialdi-jardueretan sartzeari; haur-eskolekora joatea; egoitzetan sartzeari ekiditeko diru-laguntzak; familia-hezitzailea

etxean; eta nerabeak familietan eta egoitzetan hartzea. Garai hartan, honako bi printzipio hauetan oinarritzen ziren adingabeekin egiten ziren esku-hartzeak: adingabearen interesa zaintzea gainerako interes guztien gainera, azken horiek zilegi izanda ere, eta nerabea bere ingurune naturaletik ez deserrotzea. Egin-kizun horietako batzuk Oinarrizko Gizarte Zerbitzuekin lankidetzan gauzatzen ziren.

Aipatzekoa da garai hartan «Zailtasun sozialak dituzten adingabeentzako programa espezifiko» gisa ezagutzen zirenak Haur eta Gazteriarentzako Ataletik kudeatu zirela. Hierarkikoki egituratzen ziren, normalizazioko, integrazio-ko eta parte-hartzeko irizpideetan oinarritutako metodologia bati jarraikiz, eta banakako tratamendu pertsonalizatua ematen zen. Adingabeentzat eraginkorrak ziren laguntza-sistemak bilatzen ziren, esku-hartzeak nerabeengan ahalik eta kalte txikiena eragitea ahalbidetuko zutenak. Nafarroako Gizarte Ongizatearen Institutuak babes-eginkizunak bete ahal izateko, zaintza, harrera eta tutoretza legezko figurak aurreikusten ziren.

Gauzatutako planen artetik, nabarmentzekoa da Nafarroako Foru Erkidegoan Gizarte Zailtasunak dituzten Haurrei eta Nerabeei Laguntzeko Plana, 2003koa.

III. BABESIK GABEKO UMEEN ZAINZA HAURRENTZAKO ETA NERABEENTZAKO SUSTAPENARI, LAGUNTZARI ETA BABESARI BURUZKO FORU LEGEAREN ONDOREN (ABENDUAREN SEKO 15/2005 FORU LEGEA)

Haurrentzako eta Nerabeentzako Sustapenari, Laguntzari eta Babesari buruzko Foru Legea (abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legea)³ ematea mugari garrantzitsua izan zen Nafarroako Foru Erkidegoan adingabeei babes juridikoa emateko sisteman.

Adingabeen babesarekin zerikusia zuten sektore guztien eskari gero eta sendoagoari erantzuteko sortu zen legea, nerabeek gizartean izan behar duten paperari buruzko gizarte-kontzientzia aldatzearekin bat. Izan ere, Gizarte Zailtasunak dituzten Haurrei eta Nerabeei Laguntzeko Planak, Nafarroako Gobernuak 2001eko azaroaren 19an eta Nafarroako Parlamentuko Gizarte Gaietako Batzordeak 2002ko irailaren 17an onartutakoak, helburuen artean aipatzen zuen adingabeei buruzko lege bat sortzeko beharra⁴.

³ 2005eko abenduaren 14ko *Nafarroako Aldizkari Ofiziala (NAO)*, 149. zk.

⁴ *Plan de Atención a la Infancia y Adolescencia en Dificultad Social en la Comunidad Foral de Navarra*, Pamplona: Gobierno de Navarra, Departamento de Bienestar Social, Deporte y Juventud, 2002.

Kontuan hartu behar da, gainera, martxoaren 25eko 90/1986 Foru Dekretuaz geroztik berrikuntza handiak gauzatu zirela legerian, besteak beste: azaroaren 11ko 21/1987 Legea, Kode Zibilaren eta Judiziamendu Zibilari buruzko Legearen zenbait artikulua, adingabekoen adopzioari eta beste babes mota batzuei buruzkoak, aldarazi dituena; urtarrilaren 15eko 1/1996 Lege Organikoa, Adingabekoen Babes Juridikoari buruzkoa; urtarrilaren 12ko 5/2000 Lege Organikoa, Adingabeen Erantzukizun Penalari arautzen duena; eta uztailearen 30eko 1774/2004 Errege Dekretua, Adingabeen Erantzukizun Penalari buruzko urtarrilaren 12ko 5/2000 Lege Organikoaren erregelamendua onartzen duena. Tarte horretan agertu zen, baita ere, 1993ko maiatzaren 29ko Hagako Hitzarmena, haurrak babesteari eta nazioarteko adopzioaren alorreko lankidetzari buruzkoa.

Haurrentzako eta Nerabeentzako Sustapenari, Laguntzari eta Babesari buruzko abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legeak dio honako hauek direla babesgabetasun-egoerak:

- a) Adingabeak nahita abandonatzea.
- b) Familia osatzen duten pertsonak edo beste norbaitek tratatu txar fisiko edo psikiko larriak egitea edo, arinak izanez gero, kronikoak direnak, eta sexu abusua, adingabeendako babesgabetasuna dagoenean.
- c) Eskaletza, delinkuentzia edo prostituziora eragitea edo horien aurrean ez ikusiarena egitea.
- d) Lan esplotazioa, aldiaren aldikoa edo iraunkorra, edo antzeko beste edozein esplotazio ekonomiko.
- e) Adingabeen arduratzean utzikeria fisiko edo emozionala, larria edo kronikoa.
- f) Adingabeen drogamenpekotasunera edo alkoholismora eramatea edo horiek onartu edo toleratzea.
- g) Administrazioak zaintza bere gain hartzeko zergatikoa desagertzean zaintza berriro ez eskuratzea.
- h) Adingabeak ez eskolatzea, ohituraz.
- i) Bizi diren gizarte edo familiaren inguruneak adingabeen integritate morala modu larrian endekatzea edo haren nortasunaren garapena eragozte.
- j) Familia unitatea osatzen duten pertsonen ohiko drogamenpekotasun edo alkoholismoa, bereziki adingabeen guraso-erantzukizuna dutenean, adingabeen garapenari eta ongizateari kalte egiten dienean.
- k) Guraso, tutore edo zaintzaileen buru-nahasmen larria, guraso boterea, tutoretza edo zaintza normaltasunez burutzea eragozten dutenak.

- l) Zaintza dagokien pertsonak ez egotea, edo horiek ezin egin dezakete-nean edo adingabeei arrisku larriak eraginez egiten dutenean.
- m) Adingabeak zaintzeko legeek ezarririko babestu beharra ez betetzeagatik edo ezin bete izateagatik edo gaizki betetzeagatik egitez sortzen den beste edozein egoera, ondorio gisa ekartzen duena haiek behar duten laguntzaz gabetzea.

Abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legea osatu zuen, urtebete beranduago, abenduaren 14ko 15/2006 Foru Legeak⁵, Gizarte Zerbitzuei buruzkoak, ondorengo ekainaren 17ko 69/2008 Foru Dekretuarekin batera, Gizarte Zerbitzu Orokorren Zorroa onesten duenarekin⁶. Urtarrilaren 19ko 7/2009 Foru Dekretuak, bere aldetik, abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legea hein batean garatzeko erregelamendua onetsi zuen⁷. Foru Dekretu horren hirugarren atalak arautzen ditu arrisku-egoerak (23.-26. art.). Atal horretan argi eta garbi adierazten dira, babes-sistemaren oinarri izan behar diren subsidiarotasun- eta proportzionaltasun-printzipioekin bat, babes-neurriak behar bezala aplikatzea ekarriko duten zenbait babesgabetasun-egoera. Estatuko legeriak ezarri zuen, eta abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legeak ere berdin xedatu zuen, bereizi egin behar direla, alde batetik, arrisku-egoera, eta, bestetik, babesgabetasun-egoera. Alderdi hori ongi zehaztuta dago 2009ko dekretuan, eta arrisku-egoerak sakonkiago aztertzen ditu (babesgabetasun-arrisku arina, ertaina eta larria). Babesgabetasun-egoera bat aitortu aurretik gauzatu beharreko administrazio-prozedura ere arautzen du, eta pertsona interesdunek (gurasoak, tutoreak eta adingabea bera) prozesuan parte hartzeko aukera bermatzeko bitartekoak ezartzen ditu. Babesgabetasun-aitorpena sei hilabeteko epean ebatzi behar da, epe hori beste hiru hilabetez luza daitekeelarik informazioa biltzeko hala behar izanez gero (27.-34. art.).

Azaroaren 8ko 18/2010 Foru Legea, Haurrei eta Nerabeei buruzkoa, 2005eko Foru Legearen⁸ agindu jakin batzuk aldatu zituen, ez dugu aztertuko, adopzioari buruzko alderdiak lantzen dituelako.

1. Administrazio-tutoretza

Kode Zibilaren 222. artikuluan xedatzen da nor egongo den tutoretzaren mende, eta, beste batzuen artean, «Babesgabezia-egoeran diren adingabeak» aipatzen ditu.

⁵ 2006ko abenduaren 20ko *NAO*, 152. zk.

⁶ 2008ko uztailaren 9ko *NAO*, 84. zk.

⁷ 2009ko otsailaren 18ko *NAO*, 21. zk.

⁸ 2010eko azaroaren 15eko *NAO*, 139. zk.

Tutoretza automatikoa, administratiboa edo lege-aginduzkoa adingabeak babesteko neurrietako bat da. Babesgabetasun-egoeraren ondorio gisa sortzen da, adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez betetzeagatik edo eginbehar horien egikaritza ezinezko nahiz desegoki izateagatik adingabeei ez zaienean ematen nahitaezko duten laguntza moral edo materiala.

Abenduaren 5eko 15/2005 Foru Legeak erakunde publikoen esku uzten du babesgabetasun-egoeran dauden adingabeen tutoretza. Esan dugun eran, babesgabetasun-egoeratzat har daitezke egitez gertatzen direnak, gurasoek (edo tutoreek edo zaintzaileek) adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez betetzeagatik edo eginbehar horien egikaritza ezinezko nahiz desegoki izateagatik adingabeei ez zaienean ematen nahitaezko duten laguntza moral edo materiala. Bi elementu hauek hartu behar dira kontuan adingabe bat babesgabetasun-egoeran dagoen aztertzeko orduan: batetik, gurasoek (edo tutoreek edo zaintzaileek) adingabeen zaintzari buruz legeek ezartzen dituzten babes-eginbeharrak ez betetzea edo eginbehar horien egikaritza ezinezkoa nahiz desegokia izatea; eta, bestetik, adingabeei ez ematea nahitaezko duten laguntza moral edo materiala.

Administrazio-tutoretza automatikoki eratzen da lege-aginduz, eta ez dago prozesu judizialik gauzatu beharrik. Adingabeen babesaren alorrean eskumena duen administrazio publikoak aitortzen du. Babesgabetasun-egoeran dauden adingabeekin erabiltzen da, eta, hasiera batean, behin-behinekoa izaten da, adingabea bere familiarengana itzultzeko moduan egon arte, haren tutoretza arrunta eratu arte edo haren adopzioa judizialki adostu arte irauten baitu, ez gehiago. Tutoretza horrek eten egiten du guraso-agintea edo tutoretza arrunta, eta aginte horren titular zirenen eginkizunak administrazio publikoaren esku geratzen dira.

Familiaren Zuzendaritza Nagusiak aitortzen du babesgabetasun-egoera, Nafarroako Foru Erkidegoan arlo horretako eskumenak dituen erakundea izaki, ebazpen arrazoitu baten bidez. Fiskaltza Ministerioari ematen dio horren berri, bai eta gurasoei, tutoreei edo zaintzaileei ere, ahalik eta denbora laburrenean, eta, edonola ere, adingabearen babesgabetasun-egoera aitortu eta haren tutoretza hartu eta berrogeita zortzi ordura gehienez. Ahal bada, adingabearen arduradunei aurrez aurre jakinarazten zaie egoera, argi eta garbi azaldu ahal izateko zergatik gauzatu den administrazioaren esku-hartzea, zer eragin izan ditzakeen, zer neurri hartu diren eta zer baliabide erabil daitezkeen.

Jarraitu beharreko prozedurari dagokionez, babesgabetasun-egoera bat aitortzeko faseak administrazio-prozedura arruntetan aurreikusitako berak dira; hasiera-data bat egon behar da, ondoren, prozeduraren antolaketa eta izapidetzea, eta, azkenik, prozedurari amaiera ematen dion eta babesgabetasun-egoera aitortzen duen ebazpena.

Premiazko kasuak sortzen direnean, behin-behineko babesgabetasun-aitorpena egin daiteke kautelazko neurri gisa. Hori horrela, babesgabetasun-egoera behin-behinean aitortutakoan, eta ikerketa-prozedura burututakoan, ebazpen bat eman beharko da, hartutako behin-behineko neurria baliogabetuko duena, edo aitortutako babesgabetasun-egoera berretsiko duena, baldin eta gurasoek, tutoreek edo zaintzaileek ez badute bermatzen adingabeen osotasuna eta segurtasuna.

Edonola ere, kontuan izan behar da gurasoek babesgabetasun-aitorpena aurkara dezaketela. Adingabe baten babesgabetasun-egoera aitortzen duten ebazpenen aurkako errekurtsioa jar daiteke jurisdikzio zibilaren aurrean indarreko legeriak ezarritako baldintzetan. Era berean, gurasoen egoerak aldatu egiten badira, eta adingabearen interesa lehenetsita betiere, babesgabetasun-aitorpena kentzeko eskaera egin beharko dute hura aitortu zuzen ebazpena eman zuen organoaren aurrean. Ebazpen hori, egindako eskaera ezesten badu, jurisdikzio zibilaren aurrean aurkaratu ahal izango da indarreko legerian ezarritako baldintzetan.

2. Laguntzako zaintza

Adingabeak babesteko «laguntzako zaintza» erakunde juridikoa adingabeen laguntza gabeziako egoerak zuzentzeko jarduera administratibo edo judizial posibleetako bat da, eta araudi espezifikiko eta nahiko zabalen bidez araututa dago estatu espainiarreko autonomia-erkidego gehienek gizarte-laguntzaren eta adingabeen babeserako eta tutoretzarako erakunde juridikoen esparruan dituzten eskumenak gauzatuz emandako araudi orokorren baitan. Alabaina, Nafarroako eta Gaztela eta Leongo legeriek ez dute laguntzako zaintza neurriari buruzko agindurik jasotzen. Horregatik, Nafarroan, Kode Zibilaren 172. artikulua 2. eta 3. paragrafoetan aurreikusitako laguntzako zaintzaren hiru formak erabiltzen dira: arlo horretan eskumenak dituen erkidegoko erakunde publikoak bere gain hartzea zaintza adingabearen gurasoek edo tutoreek egindako eskaerari jarraikiz; epaileak adostutako zaintza legearen arabera hala badagokio; eta zaintza tutoretza-eginkizun gisa lege-aginduz.

Zaintza, gure ondorioetarako, adingabeen babesaren alorrean eskumenak dituen administrazioak gauzatzen duen babes-neurri bat da. Hiru zaintza mota daude, haien jatorriaren arabera: zaintza judiziala, epaileak hala agindutakoan; gurasoek edo tutoreek eskatutako zaintza; eta zaintza administratiboa, administrazioak zaintza bere gain hartzen duenean.

Gurasoek edo tutoreek zaintza eska dezakete egoera larriak direla-eta beren seme-alabak zaindu ezin dituztenean. Epaileak legearen arabera dago-

kionean soilik ematen du. Normalean, adingabearen zaintza erakunde publiko eskumendunaren esku uzten denean gurasoek ezin dituztelako guraso-eginkizunak behar bezala bete.

Zaintzaren ondorioei buruz, azpimarratu behar da ez dela guraso-agintea edo tutoretza azkentzen; hortaz, zaintzaren titulartasuna eta gauzatzea administrazioaren esku uzten badira ere, gurasoak dira guraso-agintearen subjektu aktibo, hori ez baita azkentzen, babesgabetasun-egoeran guraso-agintea eten egiten bada ere. Hori horrela, administrazioaren gain geratzen diren eginkizunak izaera pertsonalekoak dira, eta, pentsatzekoa denez, adingabearekiko bizikidetzatik sortzen dira. Hau da, zaintza aldi berean existitzen da guraso-agintearekin edo tutoretza arruntarekin batera.

Zaintzaz arduratzen den administrazioaren esku uzten diren izaera pertsonaleko eginkizunak jarraian aipatzen direnak izaten dira, babesgabetasun-egoera aitortzen den kasuetan izan ezik. Azken kasu horretan, administrazioak bere gain hartzen du adingabearen tutoretza, eta, beraz, izaera pertsonaleko eginkizunez gain, lege-ordezkapenez eta adingabearen ondasunak kudeatzeaz ere arduratu behar izaten du. Babesgabetasun-egoera aitortu ez bada, eginkizun hauek uzten dira administrazioaren esku: adingabea zaintzea, ondoan izatea, elikatzea, heztea eta prestakuntza osoa ematea... Hau da, aipatutako salbuespenetan izan ezik, familia hartzaileari eta administrazioari ez dagokie adingabearen ordezkartza legalaz arduratzea, ez eta haren ondasunak kudeatzea ere, eginkizun horiek guraso-agintea edo tutoretza dutenen esku egoten jarraitzen baitute.

Zaintza epailearen erabakiz azkentzen da modu judizialean eratua izan bada; edo harrera eman dioten pertsonen erabakiz; gurasoek edo tutoreek eskatu dutelako; adingabearen tutoretzaz edo zaintzaz arduratzen den erakunde publikoaren erabakiz, betiere haren interesak babesteko beharrezkotzat jotzen badu eta harrera eman diotenei entzun ostean; zaintza hastea eragin zuten egoera larriak amaitu direlako, administrazioaren esku-hartzea eskatu zutenek eskatuta edo erakunde publikoak hala erabakita; adinez nagusi egin edo emantzipatu egin delako; edo adingabea tutoretza arruntaren mende geratu delako edo adoptatu egin dutelako.

Azkenik, aipatu behar da zaintza epaile baten erabakiz has daitekeela, gurasoek eskatuta, edo adingabe baten babesgabetasun-egoera aitortu izangatik, eta familia-harreraren edo egoitza-harreraren bidez gauzatzen dela.

3. Harrera

Administrazio-tutoretza eta zaintza benetan gauzatzea dakarren adingabeak babesteko neurria da harrera. Adingabeari berea ez den familia batean edo

horretarako prestatuko egoitza batean ematen zaio harrera. Adingabeen harrera sailkatzeko hiru modu daude, hura gauzatzeko arduradunaren arabera, harreraren xedearen arabera eta egoera onartua izatearen edo ez izatearen arabera. Kode Zibilaren 173. 1. artikulua honako hau dio: «Familia-harrerak berez dakar adingabeak erabateko partaidetza izatea familiaren bizitzan; harrerak betebeharrak ezartzen dizkie adingabea etxean hartzen dutenei, adingabe hori jagon, berarekin izan, eta horri mantenua, hezkuntza eta oso-osoko heziketa emateko».

Honela sailkatzen dira harrerak, nork gauzatzen dituen kontuan hartuta: familia-harrera (zaintza administrazioak esandako pertsonaren edo pertsonen esku geratzen da aldi baterako; adingabearen familian edo familiatik kanpo izan daiteke) eta egoitza-harrera (zaintza adingabeaz arduratzen den zentroko zuzendariak egikaritzen du).

Harrera adostua den edo ez kontuan hartuta, harrera administratiboa eta judiziala bereizten dira. **Harrera administratiboa** alderdi guztiek onartutakoa da, eta Foru Erkidegoko administrazioako organo eskumendunak formalizatu behar du, legeak ezarritako edukiekin eta baimenekin bat. Harrera bat administratiboa izan dadin, honako hauen onespenuk behar dira: erakunde publikoarena, adingabea harreran hartzen dutenena, adingabearena, hark 12 urte beteta baditu, eta gurasoena, zein diren badakigu eta ez bazaie guraso-agintea kendu, behin-behineko familia-harrera ez bada behintzat.

Gurasoen baimenik ez badago, **harrera epaile batek adostutakoa izan behar da**, eta, horretarako, Foru Erkidegoko administrazioako organo eskumendunak harrera-proposamena egingo dio jurisdikzio-organoko eskumendunari. Esandakoaren kaltetan izan gabe, eta adingabeak behar bezala babeste aldera, behin-behineko harrera adostu ahal izango da epailearen ebazpenik ez dagoen artean, eta legeri zibilean ezarritakoaren arabera gauzatu da.

Xedearen arabera, harrera sinplea, behin betikoa edo adopzio-aurrekoa izan daiteke. **Harrera sinplea** behin-behinekkoa da, adingabea berriz bere familiarengana itzuliko dela aurreikusten delako edo babes-neurri egonkorrago bat hartu bitartean. Familia-harreraren edo egoitza-harreraren bidez egin daiteke. **Behin betiko harrera** adingabearen adinak edo egoerek hala eskatzen dutenean gauzatzen da, adingabea berriz familiarengana itzultzea edo adoptatzea aurreikusten ez denean. Familia-harreraren edo egoitza-harreraren bidez egin daiteke. Egoera horietan, epaileak tutoretza-eginkizunak eman diezazkioke harrera-familiari, batez ere lege-ordezkapenarekin lotutako eginkizunak. Adopzio-aurreko harrerari dagokionez, administrazioak epaitegiari adingabea adoptatzeko proposamena egiten dionean gertatzen da. Gerta daiteke, baita ere, epaileari adopzio-proposamena aurkeztu baino lehen, adingabea familiara egokitze denboraldi bat ezartzea komeni dela irizten denean, urtebeteko epeaz gehienez ere.

Harreraren ondorioei buruz, adingabeak familiaren bizitzan osoki parte hartzea dakar, eta egoitza-harrerak, berriz, adingabea bizi den egoitzan integratzea. Bi harrera-mota horietan, zaintzaileek, familiak edo zentroko zuzendariak alegia, ohiko zaintza-eginkizunak bete behar dituzte, hau da, izaera pertsonaleko eginkizunak: adingabea zaintzea, ondoan izatea, elikatzea, hezteia eta prestakuntza osoa ematea... Adingabearen ordezkaritza legalaz arduratzea eta haren ondasunak kudeatzea, berriz, guraso-agintea edo tutoretza arrunta edo administratiboa dutenen esku geratzen dira.

Harrera baten modalitatea (familiakoa edo egoitzako) **aldatu** egin daiteke, bai eta xedea ere (sinplea, behin betikoa eta adopzio-aurrekoa). Harrera administratiboa bada, Familiaren Zuzendaritza Nagusiaren ebazpenaren bidez egin behar da aldaketa. Judizialki eraturako harrerak, berriz, Familia Auzitegiari eskaera eginda aldatzen dira.

Harrera epailearen erabakiz **azkentzen** da modu judizialean eratua izan bada; edo harrera eman dioten pertsonen erabakiz; gurasoek edo tutoreek eskatu dutelako; adingabearen tutoretzaz edo zaintzaz arduratzen den erakunde publikoaren erabakiz, betiere haren interesak babesteko beharrezkotzat jotzen badu eta harrera eman diotenei entzun ostean; edo adinez nagusi egin edo emantzipatu egin delako, edo adoptatu egin dutelako.

Familia-harrera adingabeak babesteko neurri egokiena dela irizten da, edozein arrazoi dela medio bere jatorrizko familiarekin bizi ezin duenean, eta, hasiera batean behintzat, aldi baterako egoera bat da. Izan ere, uste da familia-ingurunea dela haur baten behar guztiei hobekien erantzun diezaieken testuingurua, garapen egoki bat izan dezan alderdi guztietan. Nafarroan harrera-familien elkarte bat dago⁹. Nafarroako Gobernuaren Harrera Familien Programak¹⁰, bere aldetik, beren jatorrizko familietatik bananduak izan diren adigabeei familia baten maitasuna eta laguntza izateko aukera ematen die. Horrela, komunitatean guztiz barneratuta bizi daitezke. Gainera, familia-eredu egoki bat eza-gutzeko aukera dute, etorkizunean familia bat eratzea erabakiz gero lagungarri izango zaiena. Familia-harreraren bi ezaugarri nagusiak dira aldi baterakoa dela –amaierako xedea adingabea bere etxera itzultzea baita, behin familiak zailtasunak gainditu dituenen–, eta familia naturalarekiko harremanari eusten zaiola bisiten bidez. Horri dagokionez, Nafarroako Gobernuak denez adingabeen babesaz arduratzen den erakundea, hark arautzen ditu bisitak, haurren onerako.

⁹ <http://magale.org/acogimiento-familiar/> (2017ko maiatzaren 13an kontsultatua).

¹⁰ http://www.navarra.es/home_eu/Servicios/ficha/5781/Familia-harrera (2017ko maiatzaren 13an kontsultatua).

Familia-harreran har daitezke familia-ingurune egoki bat ez izateagatik Nafarroako Gobernuaren babespean dauden eta Nafarroan bizi diren adingabeak, haurtxoetatik hasi eta 18 urtetik beherako nerabeetara arte. Anai-arreben taldeak ere izan daitezke, eta haiek elkarrengandik ez banantzeko ahaleginak egiten dira. Desgaitasun fisikoak, psikikoak edo sentsorialak dituzten haurrak ere izan daitezke, edo bizi izan dituzten esperientzien ondorioz portaera-zailtasunak dituztenak. Nafarroako Gobernuak laguntza profesionala eskaintzen du etengabe, haurren bizitzetako hainbat esparrutan, bere familiaren bisitetan adibidez, sortzen diren zailtasunak konpontzen laguntzeko. Familia bakoitzak erreferentziazko teknikari bat du. Halaber, Nafarroako Gobernuak diru-laguntzak ere ematen dizkie harrera-familiei, harrerak dakartzan gastu guztiei beren kasa aurre egin beharrik ez izateko.

Harrera-familia nolakoa den kontuan hartuta, adingabea familiarrek edo hurrekoek hartu badute, harrera familia zabalekoa dela esaten dugu, eta adingabearekin inolako erlaziorik ez duen eta bere borondatez eskainitako familia batek hartu badu, berriz, harrera besteren familiakoa dela.

Harrera-familia izateko, honako baldintza hauek bete behar ditu familia batek: familia osoak ados egon behar du erabakiarekin; familiak garbi eduki behar du beren nahia adingabea harreran hartzea dela, eta ez adoptatzea; haurra edo gaztea bere historiarekin, ohiturekin, familiarekin eta izaerarekin onartzeko prest egon behar dute; adingabearen egoeran gerta daitezkeen aldatetara malgutasunez egokitzeko gai izan behar dute; eta prozesu osoan eta harrerak irauten duen artean informazioa eta aholkularitza profesionala jasotzeko prest egon behar dute.

Familia-harrera izateko eskabidea aurkezteko epea urte osoan dago irekita.

Adingabearen eta familia biologikoaren egoeraren balioespina hiru hilabetekoa da, eta harrera-eskatzaileen egokitasunaren balioespina hiru hilabetekoa familia zabala bada, eta sei hilabetekoa familia zabalik ez dagoenean. Harrera-familiak, zabala edo besterena izanda ere, harrera-familia izateko eskaera egin behar du, eta Familia, Haurtzaro eta Kontsumo Zuzendaritza Nagusiaren Familia-harreraren eta Adopzio Nazionalaren Bulegoak egokitzen baloratu behar du. Adingabearen ardua hartuko duen familiaren egokitasuna balioesteko, hiru elkarrizketa egiten dira, eta, horietako batean, bisita egiten da etxebizitzara. Behin harrera esleitutakoan, lehendabiziko hilabete zehar, harremana asterokoa da, eta, bilakaeraren arabera, hamabost egunerokoa edo hilerokoa izatera pasatzen da. Egoeraren jarraipena egiteko beste elkarrizketa bat ere egiten da sei hilabete behin familian hartuta dagoen adingabearekin eta harrera-familiarekin, bai eta harreraren urteroko ebaluazio bat ere.

Adingabeen egoitza-harrera¹¹ babesgabetasun-egoeran edo gatazka sozialean dauden adingabeei zuzenduta dago, bai eta babesgabetasun-egoera edo gatazka sozial larrietan dauden adingabeei ere. Izenak adierazten duen eran, zerbitzu hau egoitzetan ematen da. Zentroak bere gain hartzen du adingabearen zaintza edo tutoretza, adingabeari babes-eremu bat eman eta garapen afektibo, psikologiko, prestakuntzazko eta laboral, intelektual eta sozial egokia lortu ahal izan dezan. Eskaera handia, gero eta handiagoa gainera, duen baliabidea da, errealitate sozial konplexu eta aldakor honen ondorioz.

Egoitza-arreta oinarrizkoa, espezializatua edo terapeutikoa izan daiteke. Oinarrizko egoitza-arretak adin desberdinetako adingabeen bizikidetzat du ardatz, eta xede nagusia bizikidetzaren bidez familia-ingurune babesle bat sortzea da. Espezializatua arreta psikologiko eta heziketa-arreta sendoa behar duten adingabeei zuzenduta dago, eta etengabeko banakako laguntzaren bidez gauzatzen da. Terapeutikoa, berriz, gatazka sozialeko egoeran dauden adingabeei zuzenduta dago, egoera hori substantzia toxikoen kontsumoarekin lotuta edo hark baldintzatuta dagoenean.

Egoitza-harrera Haurren eta Nerabeen Babes, Sustapen eta Arretarako Zerbitzuan izapidetzen da. Babesgabetasun-egoera larria izateko arriskua haute-man ondoren, oinarrizko gizarte-zerbitzuek deribazio-txosten bat igortzen diote Adin Txikikoak Babesteko Atalari. Atal horrek babesgabetasun-egoera aitortze-ko prozedura abiarazten du, eta adingabearen zaintzaz arduratzeko babes-neurria hartzen da egoitza-harreraren bidez.

IV. BEREHALAKO ERRONKAK: FAMILIA-HARRERA ESPEZIALIZATUA

Nafarroako Arartekoaren 2016ko txostenean ohartarazi zen hazten ari dela babesgabetasun-egoeran dauden adingabeen kopurua.

2017ko zifren¹² arabera, 228 adingabek parte hartzen zuten guztira Nafarroako Gobernuaren familia-harrerako programan. Horien artean, 147ri (82 mutil eta 65 neska) familia zabalak ematen die arreta. Harrera horietako 22 aldi baterakoak dira; hau da, gerta daiteke adingabea jatorrizko familiarengana itzulzea. Gainerakoak (125), berriz, behin betiko harrera-egoera daude. Gainera-

---

¹¹ http://www.navarra.es/home_es/servicios/ficha/2577/Acogimiento-residencial (2017ko maiatzaren 13an kontsultatua).

¹² Naiz, 2017ko apirilaren 7a <http://www.naiz.eus/es/actualidad/noticia/20170407/nuevo-servicio-de-acogimiento-para-menores-con-necesidades-especiales-en-nafarroa> (2017ko maiatzaren 13an kontsultatua).

koak, 81 adingabe (49 neska eta 32 mutil), besteren familietan hartuta daude, 20 aldi baterako, eta gainerakoak behin betiko harreran. Azkenik, beste bost adingabe premiazko familia-harreretan daude. 0 eta 7 urte bitarteko haurrak dira, besteren familia batekin bizi direnak denbora tarte labur batez (bi edo hiru hila-bete), gizarte-zerbitzuek balioespena egiten duten artean, babesgabetasun-arriskurik badagoen aztertu eta, horrela bada, aukera hobe bat ezarri arte: 1) familia biologikoarengana itzultzea babesgabetasun-arriskuko egoeretan; eta 2) babesgabetasun-egoera bat gertatzen ari bada, erakunde publikoak tutoretza eratzea automatikoki eta familia-harrerako neurria hastea, familia zabalean edo besteren familian. Egoitza-harrera, arauz, 7 eta 18 urte bitarteko adingabeei zuzenduta dago, eta, gaur egun, 178 pertsonari ematen zaie arreta hori.

Adingabeen babesa eraginkorragoa izate aldera, behar bereziak dituzten adingabeentzako harrera-zerbitzu berri bat sustatu zuen Nafarroako Gobernuak. Zerbitzuaren ezaugarriak eta eskakizunak Eskubide Sozialen sailburuaren martxoaren 7ko 91/2017 Foru Aginduan arautzen dira. Familia-harrera espezializatua da, behar bereziak dituzten edo egoera berezietan dauden haurrei zuzendutakoa, eta prestakuntza espezifikoa eta erabateko prestasuna duten familiek ematen dutena. Familiek ordainsari bat jasotzen dute horren truke. Familia-harrera espezializatua adingabearekin harremanik ez duten familiek ematen duten arreta da, familia horietako kide batek gutxienez eginkizun hori emateko prestakuntza eta esperientzia egokia duelarik, Gobernuak ohar batean jakinarazi duenaren arabera. Lan hori egiteko prestasun osoa izan behar dute, eta dagokion ordainsaria jasotzen dute ordainetan. Arreta psikoeukatibo espezializatuagoa eta trinkoagoa eta banakako eta etengabeko laguntza-eredua behar dituzten adingabeei zuzenduta dago. Talde horretan sartzen dira anai-arreben taldeak, desgaitasunen bat eta/edo osasun-arazoak dituzten eta, horren ondorioz, autonomia mugatua duten edo zaintza bereziak behar dituzten adingabeak, eta portaerarekin edo egokitzapen sozialarekin eta/edo emozionalarekin lotutako arazoak dituzten adingabeak. Adingabeak osoki parte hartzen du familiaren bizitzan, eta hura hartu duten pertsonak adingabearekin egoteko eta hura zaintzeko, elikatzeko, hezteko eta prestakuntza osoa emateko betebeharra dute.

Aipatutako martxoaren 7ko 91/2017 Foru Aginduak zehazten ditu familiek bete beharreko eskakizunak eta ematen zaizkien ordainsariak: adingabea zaintzeaz arduratzen den familiako kideak titulazioa izan behar du gizarte- eta/edo heziketa-arloan (Irakasle-ikasketak, Gizarte-lana, Gizarte-hezkuntza, Psikologia edo beste titulu baliokideren bat). Gainera, hezkuntzaren eta adingabeen arretaren alorrean gutxienez bi urteko lanbide-esperientzia duela egiaztatu behar du. Programa horretan parte hartu nahi duten familiek egokitasun-balioespen bat gainditu behar dute, adopzioaz eta harreraz arduratzen den Nafarroako Gobernuko unitateak gauzatzen duena, eta egokitasun-aitorpenak hiru urtez irauten

du. Harrera-familia espezializatuek honako ordainsari hau jasoko dute adingabearen mantenurako: LGSren % 63,83 hilean harreran hartutako adingabeak baikoitzeko, zenbateko hori % 50ean handiagotu ahal izango delarik adingabeak desgaitasunen bat badu. Halaber, etengabeko prestakuntza-birziklatzean emandako denborak eragindako zuzeneko eta zeharkako gastuengatik, eta mota honetako familia-harrerak eskatzen duen dedikazio eta prestakuntza bereziagatik, hileroko 1.500 euroko ordainsaria ezartzen da.

Azpimarratu behar da Zuzenbide Eskubideen Sailak programa honetan parte hartu nahi duten familiak aurkitzeko kanpaina bat abiarazi zuela, eta, jarraian, hamar familia-unitate hautatu zituela 2017an zerbitzua eskaintzeko programa pilotu gisa. Xedea da ikustea nola funtzionatzen duen programak eta zer arazo sor daitezkeen. Ez dakigu zein izan diren emaitzak. Etorkizunean, Gipuzkoako Foru Aldundiaren esperientziarekin konparatu ahalko dira, bata zein bestearen erronkak eta helburuak oso antzekoak baitira. Familia-harrera espezializatua alde argiak eta alde ilunak Gipuzkoan adierazi ziren lehendabizikoz, eta oso litekeena da Nafarroan arazo berberak azalaraztea.

V. BIBLIOGRAFIA

ALONSO PÉREZ, María Teresa, Acerca del prohijamiento en el Derecho navarro, *Revista Jurídica de Navarra*, 12 (1991), 135-154. or.

-La situación jurídica del menor en la Ley Orgánica 1/1996, de Protección Jurídica del Menor, de Modificación del Código Civil y de la Ley de Enjuiciamiento Civil, *Actualidad Civil*, 2, 1997 urtarrila 6-12.

ALONSO SÁNCHEZ, Beatriz, Protección y tutela de menores. https://portico-legal.expansion.com/pa_articulo.php?ref=388

BALLESTEROS DE LOS RÍOS, María, *El desamparo y la tutela automática de las entidades públicas*, Madrid: Tecnos, 1997.

BARJAU CAPDEVILLA, Concepció, Acogimiento familiar, un medio de protección infantil. J. de Paül eta M. I. Arruabarrena (arg.), *Manual de Protección Infantil*, Barcelona: Masson, 1996, 359-392. or.

BELTRÁN AGUIRRE, Juan Luis, Régimen jurídico de la protección de menores en Navarra, *Revista Jurídica de Navarra*, 4 (1987), 117-140. or.

BENAVENTE MOREDA, Pilar, Desamparo, acogimiento y retorno a la propia familia, *Derecho Privado y Constitución*, 23 (2009), 11-58. or.

-Riesgo, desamparo y protección de menores. Actuación de la Administración e intereses en juego, *Anuario de la Facultad de Derecho de la Universidad Autónoma de Madrid*, 15 (2011), 15-62. or.

- BLANCO PÉREZ-RUBIO, Lourdes, *Las personas jurídicas tutoras*, Barcelona: Marcial Pons, 2003.
- CABEDO MALLOL, Vicente, *Marco constitucional de la protección de menores*, Madrid: La Ley, 2008.
- CAMPS MIRAVET, Núria, El principio de interés superior del menor: marco normativo internacional y aplicación en el derecho interno. A. M. Padial Albás eta M. D. Toldrá Roca (arg.), *Estudios jurídicos sobre la protección de la infancia y la adolescencia*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2007, 17-40. or.
- CAPARRÓS CIVERA, Neus eta JIMÉNEZ-AYBAR, Iván, El acogimiento familiar. Aspectos jurídicos y sociales, *Documentos del Instituto de Ciencias para la Familia*, 29, Pamplona: Universidad de Navarra; Rialp, 2001.
- DÍEZ GARCÍA, Helena, ¿El imposible retorno del menor acogido a su familia de origen?, *Revista de Derecho Privado* (2003), 166-208. or.
- ESCUADERO LUCAS, José Luis, La protección del menor por la entidad pública, *Revista General de Derecho*, 637-638 (1997), 12099-12116. or.
- ESPIAU ESPIAU, Santiago eta VAQUER ALOY, Antoni (arg.), *Protección de menores, acogimiento y adopción*, Madrid: Marcial Pons, 1999.
- GARCÍA GARNICA, María del Carmen (zuz.), *Aspectos actuales de la Protección Jurídica del Menor. Una aproximación Interdisciplinar*, Cizur Menor: Thompson Aranzadi, 2008.
- IGLESIAS REDONDO, Julio Ignacio, *Guarda asistencial, tutela ex lege y acogimiento de menores*, Barcelona: Cedecs, 1997.
- LINACERO DE LA FUENTE, María, *Protección jurídica del menor*, Madrid: Montecorvo, 2001.
- LÓPEZ AZCONA, Aurora, La protección de los menores en situación de desamparo (o abandono) en los Derechos español y marroquí, *Anuario de Derecho Civil*, 56 (2013), 1045-1107. or.
- MORENO TORRES-SÁNCHEZ, Julieta, *El desamparo de menores*, Cizur Menor: Thomson Aranzadi, 2005.
- OCÓN DOMINGO, José, Evolución y situación actual de los recursos de protección de menores en España, *Revista del Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales*, 45 (2003), 13-29. or.
- OYAGA ZALBA, Agustín, *Guía de Ayuda sobre la protección jurídica del menor*, Pamplona: Gobierno de Navarra, Departamento de Bienestar Social, Deporte y Juventud, Dirección General de Familia, 2006.
- PADIAL ALBÁS, Adoración, La protección de los niños y adolescentes desamparados y en riesgo de exclusión social. A. M. Padial Albás eta M. D. Toldrá

- Roca (arg.), *Estudios jurídicos sobre la protección de la infancia y la adolescencia*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2007, 67-113. or.
- PLAN de Atención a la Infancia y Adolescencia en Dificultad Social en la Comunidad Foral de Navarra*, Pamplona: Gobierno de Navarra, Departamento de Bienestar Social, Deporte y Juventud, 2002.
- RIVERO HERNÁNDEZ, Francisco, *El interés del menor*, Madrid: Dykinson, 2000.
- SERRANO MASIP, Mercedes, La protección del menor en situación de riesgo o desamparo por los órganos judiciales: jurisdicción contenciosa y jurisdicción voluntaria. A. M. Padial Albás eta M. D. Toldrá Roca (arg.), *Estudios jurídicos sobre la protección de la infancia y la adolescencia*, Valencia: Tirant lo Blanch, 2007, 136-183. or.
- VARGAS CABRERA, Bartolomé, *La protección de los menores en el Ordenamiento Jurídico. Adopción, desamparo, tutela automática y guarda de menores. Doctrina, Jurisprudencia, Legislación Autonómica e Internacional*, Granada: Comares, 1994.
- VICENTE GIMÉNEZ, Teresa eta HERNÁNDEZ PEDREÑO, Manuel (koord.), *Los derechos de los niños, responsabilidad de todos*, Murcia: Universidad de Murcia-Aula de Debate, 2007.